

Saksframlegg

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
034/24	Administrasjonsutvalget	06.11.2024
071/24	Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering	30.10.2024
125/24	Formannskapet	06.11.2024
273/24	Kommunestyret	13.11.2024
053/24	Innvanderråd	29.10.2024

Salg av barnehager

KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Kommunedirektøren gis i oppdrag å selge følgende barnehager: Byskogen, Fagerli, Grevle, Jegersborg, Lysheim, Styrvoll, Svarstad, Tjølling, Helgeroa, Torstrand, Veldre, Valby og Hvarnes.
2. Følgende barnehager videreføres i kommunal drift: Bergeskogen, Borgejordet, Rødbøl, Torpeløkka, Solstad og Tun
3. For det tilfellet at Hvarnes barnehage ikke blir solgt gis kommunedirektøren fullmakt til å legge ned barnehagedriften der.
4. For det tilfellet at Jegersborg barnehage ikke blir solgt med barnehagedrift gis kommunedirektøren fullmakt til å legge ned barnehagedriften der og selge bygget til annet formål
5. Inntekter fra salg av barnehager reduseres med 50 mill kr i investeringsbudsjettet i 2024. Reduksjonen finansieres med økt låneopptak på 50 mill kr.

Saksbehandler: Konstituert kommunalsjef Vilhelm Einen

Vedtak som innstilling fra Formannskapet, 06.11.2024 - 125/24

Saken tas til orientering, og sendes videre til kommunestyret.

Vedtak som innstilling fra Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering, 30.10.2024 - 071/24

Saken tas til orientering, og sendes videre til formannskap og kommunestyret, da de siste høringsinnspillene ikke er kommet inn.

Innvanderråd 29.10.2024

Møtebehandling:

Innvanderrådet løftet alternativ 3: Ikke selge kommunale barnehager

Votering:

Kommunedirektørens forslag blir satt opp mot alternativ 3:

Kommunedirektørens forslag: Ingen stemmer.

Alternativ 3: Enstemmig vedtatt.

IVR - 053/24 Vedtak

Alternativ løsning 3: Ikke selge kommunale barnehager.

Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering 30.10.2024

Møtebehandling:

Sak 71/24 - Salg av barnehager., foreslått av Olav Nordheim., Senterpartiet

1. Alternativt forslag i tre punkter:
2. Kommunale barnehager selges ikke.
3. Kommunedirektøren utarbeider en sak om en optimal og kostnadseffektiv barnehagestruktur tilpassa innbyggernes behov.
4. Kommunedirektøren fremmer forslag om å finne andre innsparinger fordi salg av kommunale barnehager ikke gjennomføres.

Utsettelsesforslag , foreslått av Christian Bernhard Lorentzen, Arbeiderpartiet

Med bakgrunn i at ny barnehagelov forventes vedtatt våren 2025 foreslås det at saken om salg av barnehager utsettes. Den kommende barnehageloven vil kunne medføre endringer som påvirker de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn i kunnskapsgrunnlaget som følger saken. For å sikre en forsvarlig beslutningsprosess basert på oppdatert lovverk og korrekte beregninger, bør saken behandles på nytt etter at den nye barnehageloven er vedtatt og dens konsekvenser er grundig vurdert.

Salg av barnehager, foreslått av Dorthe Kyvik Bårnes, Kristelig folkeparti

Kommunedirektørens forslag støttes, med unntak av punk 3. Nytt punkt 3 lyder: For det tilfelle at Hvarnes Barnehage ikke blir solgt, gis kommunedirektøren fullmakt til å vurdere andre organisasjonsformer for barnehagedriften, eksempelvis foreldreid barnehage eller liknende.

Alternativt forslag , foreslått av Christian Bernhard Lorentzen, Arbeiderpartiet

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager
2. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide en sak som tar for seg hvordan barnehagestrukturen kan optimaliseres. Målet er å oppnå en mest mulig effektiv og kostnadsbesparende organisering, samtidig som barnas beste skal være det overordnede prinsippet i alle vurderinger. Saken skal inkludere eventuelle overflødige objekter inkl. Varden barnehagetomt.
3. Kommunedirektøren gis i oppgave å finne alternative innsparingsmuligheter for dekke finanskostnadene som følge av at det ikke selges kommunale barnehager.

Orienteringsforslag, foreslått av Emil Trondsen, Høyre

Saken tas til orientering, og sendes videre til formannskap og kommunestyret, da de siste høringsinnspillene ikke er kommet inn.

Høringsuttalelsen fra fagforeningene vil bli lagt til saken på fredag den 1. november.

Utsettelsesforslag, fra Christian Bernhard Lorentzen (Ap) ble stemt over først.

Utsettelsesforslaget falt med 6 stemmer 2 Krf, 2 H, 2 Frp mot 5 stemmer 2Ap, 1Sp, 1V, 1Sv

Det ble stemt over taletid: Ikke taletid mot 3 minutter taletid.

Forslaget med ikke taletid ble vedtatt med 6 stemmer: 1 Frp, 2Ap, 1Sp, 1Sv, 1V mot 5 stemmer 1Frp, 2H, 2Krf.

Olav Nordheim (Sp): Trekker sitt forslag. Forslaget fra Christian Bernhard Lorentzen (Ap) blir et felles forslag fra (Ap) og (Sp)

Dorthe Kyvik Bårnes (Krf) trekker sitt forslag.

Kommunedirektørens forslag ble stemt over: Kommunedirektøren sitt forslag ble enstemmig stemt ut.

Forslaget fra Emil Trondsen (H) ble satt opp mot Ap/SP sitt felles forslag :

Forslaget fra Emil Trondsen (H) ble vedtatt med 6 stemmer 2 Krf, 2H, 2 Frp mot 5 stemmer 2Ap, 1Sp, 1SV, 1V

HOK - 071/24 Vedtak

Saken tas til orientering, og sendes videre til formannskap og kommunestyret, da de siste høringsinnspillene ikke er kommet inn.

Administrasjonsutvalget 06.11.2024

Møtebehandling:

Utsettelsesforslag, foreslått av Andre Lysnes , Arbeiderpartiet

Med bakgrunn i at ny barnehagelov forventes vedtatt våren 2025 foreslås det at saken om salg av barnehager utsettes. Den kommende barnehageloven vil kunne medføre endringer som påvirker de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn i kunnskapsgrunnlaget som følger saken. For å sikre en forsvarlig beslutningsprosess basert på oppdatert lovverk og korrekte beregninger, bør saken behandles på nytt etter at den nye barnehageloven er vedtatt og dens konsekvenser er grundig vurdert.

Alternativt forslag (hvis utsettelsesforslag ikke får flertall, foreslått av Andre Lysnes , Arbeiderpartiet

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager

2. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide en sak som tar for seg hvordan barnehagestrukturen kan optimaliseres. Målet er å oppnå en mest mulig effektiv og kostnadsbesparende organisering, samtidig som barnas beste skal være det overordnede prinsippet i alle vurderinger. Saken skal inkludere eventuelle overflødige objekter inkl. Varden barnehagetomt.

3. Kommunedirektøren gis i oppgave å finne alternative innsparingsmuligheter for dekke finanskostnadene som følge av at det ikke selges kommunale barnehager

Utsettelses forslaget til Andre Lysnes (Ap) falt med 1 stemme (1Ap) mot 10 stemmer (2Frp, 1H, 1Sp, 1SV, Arild Mathisen, Bjørge Riksfjord, Randi Kristiansen, Anne Hærthing Ellingsen, Tom Brede Serkland)

Alternativt forslag fra Andre Lysnes (Ap) ble satt opp mot kommunedirektøren sitt forslag til vedtak.

Andre Lysnes (Ap) sitt forslag ble vedtatt med 8 stemmer (1Sp, 1Ap, 1Sv, Arild Mathisen, Bjørge Riksfjord, Randi Kristiansen, Anne Hærthing Ellingsen, Tom Brede Serkland) mot 3 stemmer (2 Frp, 1H)

ADM - 034/24 Vedtak

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager

2. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide en sak som tar for seg hvordan barnehagestrukturen kan optimaliseres. Målet er å oppnå en mest mulig effektiv og kostnadsbesparende organisering, samtidig som barnas beste skal være det overordnede prinsippet i alle vurderinger. Saken skal inkludere eventuelle overflødige objekter inkl. Varden barnehagetomt.

3. Kommunedirektøren gis i oppgave å finne alternative innsparingsmuligheter for dekke finanskostnadene som følge av at det ikke selges kommunale barnehager

Formannskapet 06.11.2024

Møtebehandling:

Salg av barnehager, foreslått av Olaf Holm, Kristelig folkeparti

Nytt punkt 3:

For det tilfellet at Hvarnes barnehage ikke blir solgt, gis kommunedirektøren fullmakt til å vurdere andre organisasjonsformer for barnehagedriften der, eksempelvis familiebarnehage.

Utsettelsesforslag, foreslått av Elin Nyland, Arbeiderpartiet

Med bakgrunn i at ny barnehagelov forventes vedtatt våren 2025 foreslås det at saken om salg av barnehager utsettes. Den kommende barnehageloven vil kunne medføre endringer som påvirker de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn i kunnskapsgrunnlaget som følger saken. For å sikre en forsvarlig beslutningsprosess basert på oppdatert lovverk og korrekte beregninger, bør saken behandles på nytt etter at den nye barnehageloven er vedtatt og dens konsekvenser er grundig vurdert.

Elin Nyland, Arbeiderpartiet

Alternativt forslag , foreslått av Elin Nyland, Arbeiderpartiet
(Forslaget fremmes dersom utsettelsesforslag ikke får flertall.)

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager

2. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide en sak som tar for seg hvordan barnehagestrukturen kan optimaliseres. Målet er å oppnå en mest mulig effektiv og

kostnadsbesparende organisering, samtidig som barnas beste skal være det overordnede prinsippet i alle vurderinger. Saken skal inkludere eventuelle overflødige objekter inkl. Varden barnehagetomt.

3. Kommunedirektøren gis i oppgave å finne alternative innsparingsmuligheter for dekke finanskostnadene som følge av at det ikke selges kommunale barnehager

Elin Nyland, Arbeiderpartiet

Korrigert forslag , foreslått av Elin Nyland, Arbeiderpartiet

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager

2. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide en sak som tar for seg hvordan barnehagestrukturen kan optimaliseres. Målet er å oppnå en mest mulig effektiv og kostnadsbesparende organisering, samtidig som barnas beste skal være det overordnede prinsippet i alle vurderinger. Saken skal inkludere eventuelle overflødige objekter inkl. Varden barnehagetomt.

SV, V og AP

Hovedtillitsvalgt i Utdanningsforbundet, Bjørge Riksfjord, hadde et innlegg i forkant av behandling av saken. Han informerte om at han snakket på vegne av de ansatte i kommunen, Fagforbundet og Delta, i tillegg til eget forbund.

Elin Nyland, Ap, trakk sitt innsendte utsettelsesforslag før debatten startet.

Før votering opplyste Nyland videre at hun trakk punkt 3 i sitt alternative forslag, og at forslaget er et fellesforslag fra SV, V og Ap.

Olaf Holm, Krf, fremmet ikke sitt innsendte tilleggsforslag.

Votering:

Nylands korrigerte alternative forslag ble satt opp mot hovedutvalgets innstilling, og det ble votert alternativt. Innstillingen fra hovedutvalget ble anbefalt vedtatt med 6 mot 5 stemmer. Ordfører presiserte at vedtaket er at saken vil bli tatt til orientering og sendt videre til kommunestyret.

6=H 3, FRP 2, KRF 1

5=AP 2, SP 1, V 1, SV 1

FSK - 125/24 Vedtak

Saken tas til orientering, og sendes videre til kommunestyret.

Kommunestyret 13.11.2024

Møtebehandling:

Salg av barnehager, foreslått av Olaf Holm, Kristelig folkeparti

Nytt punkt 3:

For det tilfellet at Hvarnes barnehage ikke blir solgt, gis kommunedirektøren fullmakt til å vurdere andre organisasjonsformer for barnehagedriften der, eksempelvis familiebarnehage.

Utsettes, foreslått av Andre Lysnes , Arbeiderpartiet

Saken utsettes. Saken inneholder stor usikkerhet rundt de økonomiske konsekvensene, mulig salgssum og nye justerte tilskuddssatser fra kommunen.

Alternativt forslag , foreslått av Elin Nyland, Arbeiderpartiet

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager

2. Kommunedirektøren får i oppdrag å utarbeide en sak som tar for seg hvordan barnehagestrukturen kan optimaliseres. Målet er å oppnå en mest mulig effektiv og kostnadsbesparende organisering, samtidig som barnas beste skal være det overordnede prinsippet i alle vurderinger. Saken skal inkludere eventuelle overflødige objekter inkl. Varden barnehagetomt.

Sv, R, MDG, V, SP og AP

Salg av barnehager, foreslått av Olaf Holm, Kristelig folkeparti

Saken utsettes.

Kommunedirektøren bes forberede til 1. møterunde 2025 salg av kommunale barnehager i faser, jfr. Alternativ 8 i kommunedirektørens saksfremstilling.

Dette kombineres med forslag til strukturrasjonalisering for sektoren som følge av prognoser som viser fallende barnetall.

Holm endret innsendt utsettelsesforslag slik:

Saken utsettes.

*Kommunedirektøren bes forberede til **2. møterunde 2025** salg av kommunale barnehager i faser, jfr. Alternativ 8 i kommunedirektørens saksfremstilling.*

Dette kombineres med forslag til strukturrasjonalisering for sektoren som følge av prognoser som viser fallende barnetall.

Votering:

Det ble først votert over utsettelsesforslaget fra Lysnes, som falt med 14 stemmer for og 27 stemmer mot forslaget.

14=AP 8, SV 3, MDG 1, R 1, SP 1

27=SP 1, V 2, INP 2, KRF 2, FRP 9, H 11

Det ble deretter votert over det endrede utsettelsesforslaget fra Holm, og forslaget ble vedtatt med 32 for og 9 stemmer mot.

32=KRF 2, H 11, AP 8, SP 2, SV 3, MDG 1, R 1, V 2, INP 2

9=FRP

KST - 273/24 Vedtak

Saken utsettes.

Kommunedirektøren bes forberede til 2. møterunde 2025 salg av kommunale barnehager i faser, jfr. Alternativ 8 i kommunedirektørens saksfremstilling.

Dette kombineres med forslag til strukturrasjonalisering for sektoren som følge av prognoser som viser fallende barnetall.

SAMMENDRAG:

I strategidokumentet for 2024 - 2027 er det vedtatt å selge kommunale barnehager for samlet 250 mill kr i perioden. I denne saken bes kommunestyret ta stilling til hvordan dette salget kan gjennomføres. For å få et best mulig beslutningsgrunnlag har kommunedirektøren utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som følger saken som eget vedlegg. I kunnskapsgrunnlaget er det gjort rede for ulike alternative måter og kombinasjoner å selge kommunale barnehager på. Per nå er det 19 kommunale barnehager i Larvik kommune. Alle disse er nærmere beskrevet i kunnskapsgrunnlag og det fins mange kombinasjoner å velge mellom ved å selge noen barnehager og beholde andre.

Kommunedirektørens innstilling i saken hensyntar kommunestyrets intensjon om å oppnå salgsinntekter på 250 mill kr samtidig som det legger til rette for at det fortsatt kan være kommunale barnehager i områder hvor det er etablert eller forsøkes etablert nærmiljøutvalg.

Kommunedirektøren legger videre til rette for tre ulike alternative vedtak som kommunestyret kan vurdere å vedta. To av de alternative vedtaksforslagene kan bidra til målet om å oppnå 250 mill kr i salgsgevinster. Det tredje alternative forslaget er å beholde de kommunale barnehagene som nå, og i tillegg å vurdere ytterligere strukturtiltak for å oppnå en mer kostnadseffektiv barnehagedrift.

Felles for alle alternativ er at det knytter seg stor risiko til de økonomiske beregningene. Hovedgrunnen til dette er at Larvik kommune allerede i dag har en av de laveste tilskuddssatsene i landet for overføring til private barnehager. Dersom en ved salg av kommunale barnehager bidrar til at gjennomsnittskostnaden ved drift av de gjenværende kommunale barnehagene øker, vil dette føre til en høyere tilskuddssats som må overføres til private barnehager. Velger en å selge alle kommunale barnehager må kommunen overføre midler til private barnehager etter statlig fastsatt tilskuddssats som er høyere enn dagenes tilskuddssats. Dette kan bidra til en dyrere barnehagedrift selv om en får frigjort kapital fra salg.

På nasjonalt nivå arbeides det med revisjon av barnehageloven, spesielt med tanke på finansieringen av private barnehager. I utgangspunktet skal ny barnehagelov vedtas i Stortinget i løpet av våren 2025. Dette skaper ytterligere usikkerhet om hvorvidt beregningene gjort i kunnskapsgrunnlaget vil være gjeldende i årene fremover.

Kommunedirektøren har vurdert ansattes rettigheter i forbindelse med salg av barnehager og hvordan dette blir ivaretatt ved virksomhetsoverdragelser. Dette er beskrevet i avsnittet faktiske opplysninger i saken og mer detaljert i kunnskapsgrunnlaget. Larvik kommune har bedt om innspill fra foresatte om hva som er viktig å ivareta i prosessen ved salg av kommunale barnehager til private eiere.

HANDLINGSROM:

Lov om barnehager (Barnehageloven)

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern (Arbeidsmiljøloven)

KST-sak 275 Strategidokument 2024 - 2027

KST-Sak 55/24

KST- Meldingssak 186/24

KST-Meldingssak 236/24

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Kommunestyret har vedtatt salg av kommunale barnehager på totalt 250 millioner kroner i perioden 2024 til 2026, jf KST-sak 001/24. Finanskostnader ble som en konsekvens redusert med hhv 1,3 mill kr i 2024, 6,9 mill kr i 2025, 14,4 mill kr i 2026 og 20,0 mill kr i 2027 i strategidokument 2024-2027.

Salg av kommunale barnehager er et komplekst tema. Det berører barn, foresatte og ansatte og det har store konsekvenser for kommuneøkonomien. Det er derfor utarbeidet et eget kunnskapsgrunnlag som følger saken i et eget vedlegg. Kommunedirektøren har fått noe støtte fra PWC i utarbeidelsen av kunnskapsgrunnlaget.

I kunnskapsgrunnlaget gjøres det rede for de faktiske forholdene kommunedirektøren mener er relevante for saken. Det framgår av kunnskapsgrunnlaget en rekke faktorer som påvirker innstillingen i saken. Dette er blant annet:

- Barnehagefaglige vurderinger
- Juridiske forhold
- Kapasitet, behovs- og befolkningsframskrivninger
- Ansattes rettigheter
- Forhold rundt berørte eiendommer
- Økonomiske beregninger av ulike alternativer
- Risikovurderinger

Det er gjennomført beregninger av ulike alternativer for å identifisere hvilke barnehager som gir kommunen de beste forutsetningene for å oppnå forventet inntekt. I denne sammenhengen er det gjort noen avgrensninger, og det er vurdert risiko knyttet til salgsprosessen. Dette gir en helhetlig oversikt over både økonomiske og praktiske forhold ved salget.

Som grunnlag for beregninger og foreslåtte alternativer av barnehager for salg, er det innhentet data fra eksisterende barnehager, inkludert antall barn, antall ansatte, årsverk, driftskostnader per plass, samt tomt - og byggmessige forhold med mer. Det er beskrevet et kort kunnskapsgrunnlag per barnehage.

De totale opplysningene som er samlet inn, er også grunnlag for vurderinger av de ulike alternativene.

De ulike alternativene er valgt ut fra ulike perspektiver:

- Salg av barnehager vurdert i forhold til kostnadseffektivitet
- Beholde barnehager i geografiske soner
- Beholde enkelte barnehager (flere alternativer)
- Selge alle barnehagene
- Beholde barnehager med fire avdelinger
- Selge barnehager med mer enn fire avdelinger
- Beholde barnehager som per nå ligger i nærhet til skole

Det er vurdert ulike alternativer i forhold til hvilke barnehager som skal selges og hvilken påvirkning dette vil ha på investerings- og driftsregnskapet til kommunen. Dette omtales videre i avsnittet økonomiske vurderinger i denne saken. Som det går fram av kunnskapsgrunnlaget er det stor grad av usikkerhet til størrelsene på økonomiske gevinster ved salg av barnehager. Det knytter seg bl.a til om det er interesse i markedet for å kjøpe barnehager, hvilke barnehager en evt. ikke får solgt og det gjennomsnittlige kostnadsnivået i de resterende kommunale barnehager etter at et salg er gjennomført.

I kunnskapsgrunnlaget benevnes også risikofaktorer, som for eksempel mulige lovendringer/ pågående rettssaker, kommunens plikt til å sørge for tilstrekkelig antall barnehageplasser, salgbarhet av enkelte barnehager, demografi og kostnadsutvikling i beholdte barnehager, samt tomtforhold

som kan være av betydning for salget. Endringer i en eller flere av disse faktorene kan få stor innvirkning på de økonomiske gevinstene som er beskrevet for de ulike alternativene.

Verdivurderinger av tomt og bygning, samt verdivurdering av annet formål, er utført av firmaet Q4.

Om ansattes rettigheter:

Dette er nærmere vurdert i Kunnskapsgrunnlaget. Hovedregelen i arbeidsmiljøloven § 16-2 er at arbeidsgivers rettigheter og plikter i henhold til arbeidsavtalen, automatisk blir overført til ny arbeidsgiver. De ansatte vil få ny arbeidsavtale hos en ny arbeidsgiver, men det skal i utgangspunktet være samme vilkår. Arbeidstaker beholder sin grunnlønn fra tidligere arbeidsgiver ved overføring til ny arbeidsgiver. Hos en ny arbeidsgiver kan det være andre vilkår når det gjelder vaktordning, funksjonstillegg, livsfasetiltak etc. Arbeidstakers rett til videre opptjening av alders-, etterlatte- og uførepensjon i henhold til kollektiv tjenstepensjon overføres til ny arbeidsgiver. Ny arbeidsgiver kan imidlertid velge å gjøre sin allerede eksisterende pensjonsordning gjeldende overfor overførte arbeidstakere. Ansatte blir meldt ut av kommunens pensjonsordning i KLP når de ikke lenger er ansatt. De blir så meldt inn i den pensjonsordningen som den nye arbeidsgiveren har valgt. I privat sektor vil dette normalt være innskuddsordning. I slike ordninger er det opp til arbeidsgiver å velge spareprosent og pensjonene utbetales normalt i 10 år frem til fylte 77 år. For ansatte i aldersgruppen 55-62 år kan retten til avtalefestet pensjon falle bort og gi store økonomiske konsekvenser for den enkelte.

ØKONOMISKE KONSEKVENSER:

Det er vurdert ulike alternativer i forhold til hvilke barnehager som skal selges og hvilken påvirkning dette vil ha på investerings- og driftsregnskapet til kommunen.

Hvilke barnehager kommunen sitter igjen med, kan påvirke kostnadsnivået til kommunen utover innsparingen på renter, avdrag og innsparinger på administrasjon. Kommunen betaler driftstilskudd til private barnehager. Det fremkommer av barnehageloven: *“Kommunen skal gi driftstilskudd til private ordinære barnehager per heltidsplass. Driftstilskuddet skal beregnes ut fra gjennomsnittlige ordinære driftsutgifter per heltidsplass i tilsvarende kommunale ordinære barnehager, fratrasket administrasjonsutgifter, pensjonsutgifter og arbeidsgiveravgift på pensjonsutgifter. Grunnlaget for beregningen er kommuneregnskapet fra to år før tilskuddsåret”.*

Kommunedirektøren har derfor beregnet hvilken effekt eventuelle salg vil ha på en slik tilskuddsberegning. Effekten av et mulig salg av utvalgte barnehager er derfor beregnet etter barnehagenes antatte salgsverdi og påvirkning på driftstilskudd til private barnehager sett opp mot innsparing i renter, avdrag og administrasjon. Det må her bemerkes at dette er et bilde av den økonomiske situasjonen på dette tidspunktet, og tallene vil endre seg. Det vil si at beregningene som gjøres i dag vil ikke være lik beregningene som gjøres på et senere tidspunkt. Det er en rekke usikkerhetsmomenter som kan slå inn og påvirke de økonomiske beregningene. Risiki er nærmere beskrevet i kunnskapsgrunnlaget i risikovurderingskapittelet og kapittelet vdr. økonomiske konsekvenser. Kort fortalt oppsummerer risikoene seg slik:

- Barnehager som besluttes solgt faktisk ikke lar seg selge
- Barnehagene blir ikke solgt til det som er estimert salgspris
- Forutsetningene i beregningene kan endre seg, eksempelvis: økte eller uforutsette kostnader, endring i ansattes ansiennitet eller reduksjon i barnetall kan medføre økt enhetskostnad
- Kommunen blir mer sensitiv for endringer i tilskuddssats når antall barn som det betales tilskudd til øker (dette er både positivt og negativt)
- Kommunen blir mer sensitiv for endringer i tilskuddssats når antall barn kostnadene fordeler seg på reduseres (reduksjon i antall barn som går i kommunale barnehager). Da skal kostnadene i kommunen fordeles på færre barn - eventuelle økte kostnader vil dermed kunne resultere i en høyere tilskuddssats enn ved dagens organisering

Disse risikoene kan slå direkte inn på beregningene presentert nedenfor og i kunnskapsgrunnlaget.

Videre er det gjort forutsetninger i beregningene:

- Deflator for 2025 er 4,3%
- Kapitaltilskuddet er beregnet ved å ta tilskuddssatsen fra 2024 og deflatorregulere den med 4,3%

Dette avviker noe fra statsbudsjettet, siden beregningene ble gjort før statsbudsjettet ble fremlagt.

I de økonomiske beregningene er det forutsatt at salget av alle barnehagene skjer på samme tidspunkt. Beregningene viser dermed effekten når alle barnehagene er solgt. De økonomiske konsekvensene vil derfor avvike fra beregningene nedenfor.

Ut fra de økonomiske vurderingene som er gjort i kunnskapsgrunnlaget anbefaler kommunedirektøren kommunestyret om å vedta alternativ 1 slik det er beskrevet i kunnskapsgrunnlaget:

Alternativ 1 i Kunnskapsgrunnlaget - Beholde en barnehage i hver geografiske sone

Beholde: Bergeskogen, Borgejordet, Rødbøl, Torpeløkka, Solstad og Tun

Selge: Byskogen, Fagerli, Grevle, Jegersborg, Lysheim, Styrvoll, Svarstad, Tjølling, Helgeroa, Torstrand, Veldre, Valby og Hvarnes.

Økonomiske konsekvenser som følger av Alternativ 1.

- Driftskostnadene er estimert å endre seg innenfor intervallet: -5,3 mill kr til - 18,4 mill kr i innsparing
- Administrasjonsutgifter: 1 mill kr i innsparing
- Reduksjon i renter og avdrag: Årlig neste 4 år: 22,5 mill kr. Gjennomsnittlig årlig neste 30 år: 13,5 mill kr
- Redusert vedlikeholdsetterslep: 37 mill kr.
- Gjenværende vedlikeholdsetterslep: 23 mill kr. Dette er høyere enn gjennomsnitt per barnehage med dagens struktur

Kommunedirektøren skisserer videre 3 alternative forslag som kan vedtas. De økonomiske konsekvensene av de alternative forslagene er som følgende:

Alternativ 3 fra kunnskapsgrunnlaget, Beholde Solstad, Grevle, Borgjordet og Tjølling barnehage

Beholde: Solstad, Grevle, Borgejordet og Tjølling

Selge: Bergeskogen, Byskogen, Fagerli, Helgeroa, Hvarnes, Jegersborg, Lysheim, Rødbøl, Styrvoll, Svarstad, Torpeløkka, Torstrand, Tun, Valby og Veldre.

Økonomiske konsekvenser:

- Driftskostnadene er estimert å endre seg innenfor intervallet: - 21 mill kr til - 26 mill kr i innsparing
- Administrasjonsutgifter: - 1 mill kr i innsparing
- Reduksjon i renter og avdrag: Årlig neste 4 år: 22,5 mill kr. Gjennomsnittlig årlig neste 30 år: 13,5 mill kr
- Redusert vedlikeholdsetterslep: 51,1 mill kr.
- Gjenværende vedlikeholdsetterslep: 9,7 mill kr. Dette tilsvarer gjennomsnittlig vedlikeholdsetterslep på barnehagene med den strukturen kommunen har i dag

Alternativ 8 i Kunnskapsgrunnlaget, selge barnehager i Faser:

De økonomiske konsekvensene av dette forslaget avhenger av hvilke barnehager som besluttes å selges når. Kommunedirektøren vil fremme en ny sak til kommunestyret hvor de økonomiske beregningene er oppdatert. Det kan være mulig å oppnå kr 250 mill i salgsinntekter, men det vil ta lengre tid enn det vedtaket i KST-legger opp til.

Ikke selge kommunale barnehager: (ikke omtalt i kunnskapsgrunnlaget)

I dette alternativet selges det ingen kommunale barnehager. Tilskuddsberegningen, renter og avdrag vil dermed følge dagens struktur. Kommunedirektøren vil kunne gis oppdrag om å fremme sak om mest mulig optimal og kostnadseffektiv barnehagestruktur.

Dersom det blir vedtatt å ikke selge de kommunale barnehagene må låneopptaket i kommunen øke med tilsvarende 250 mill kr i økonomiplanperioden 2025-2028. Det betyr at kommunen må finne andre innsparingsforslag for reduksjonen i finanskostnader som er lagt inn i strat.dok 2024-2027. Finanskostnadene ble som en konsekvens av salgene redusert med hhv 1,3 mill kr i 2024, 6,9 mill kr i 2025, 14,4 mill kr i 2026 og 20,0 mill kr i 2027 i strategidokument 2024-2027.

KONSEKVENSER FOR BEFOLKNINGSVEKST, VERDISKAPING OG ØKT KOMPETANSE

Lærlinger

Barnehagene er en viktig opplæringsarena for lærlinger innen barne- og ungdomsarbeiderfaget. Per 02.09.24 er det 10 lærlinger i de kommunale barnehagene.

Ved eierskifte fra kommunalt til privat, bør det vurderes om eksisterende lærlingkontrakter videreføres til ny eier. Eventuelt kan avtalen overføres til kommunale barnehager som eventuelt fortsatt skal driftes.

Om private aktører ikke ønsker å inngå avtale med lærlinger, kan det være en risiko for at det ikke rekrutteres nok lærlinger, siden det blir færre barnehager å tilby lærlingplass til.

NAV- introduksjonsplasser

Kommunen og NAV samarbeider om introduksjonsplasser. Det er NAV som fastsetter behov for antall introduksjonsplasser. I barnehageåret 23/24 ble 15 plasser avholdt til flyktningbarn. I barnehageåret 24/25 er det per nå avsatt seks plasser. Det må avklares om dette behovet kan løses i samarbeid med nye eiere, eller om tilbudet må organiseres på annen måte. Avtalen kan overføres til en kommunal barnehage som eventuelt er i kommunens eierskap

Ansatte

Salg av barnehager vil berøre alle ansatte i de kommunale barnehagene uavhengig av hvilke og hvor mange barnehager som blir solgt.

MILJØFAKTORER:

Ikke vurdert i saken.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Barnekonvensjonen artikkel 3 og artikkel 12, Grunnloven § 104 og Forvaltningsloven § 17 gir alle barn en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Hensynet til barnets beste er en rettighet, et grunnleggende hensyn og en saksbehandlingsregel. Det betyr at hensynet til barnets beste alltid skal vurderes som en viktig faktor.

I denne saken er barns rett til å bli hørt ivarettet gjennom barnas foresatte. Larvik kommune har bedt om innspill fra foresatte om hva som er viktig å ivareta i prosessen ved salg av kommunale

barnehager til private eiere. Barnehagenes samarbeidsutvalg har sammenfattet foresattes innspill. I denne informasjonen kommer barns behov frem, og barna anses som hørt.

Forhold som peker seg ut ved overgang til nye eiere er risiko for utskifting av ansatte, brudd i faste rutiner og struktur, samt samarbeid mellom hjem og barnehage. Ved overgang til nye eiere bør disse tre områdene sikres på best mulig måte, slik at alle barn blir ivaretatt.

ALTERNATIVE LØSNINGER:

Det vil være flere alternative løsninger i denne saken. For alle alternativer som inneholder salg av kommunale barnehager vil det knytte seg ulik grad av risiko for å oppnå ønsket økonomisk gevinst. Dette er nærmere beskrevet under de alternative løsningene i kunnskapsgrunnlaget.

Alternativ løsning 1: (Alternativ 3 i kunnskapsgrunnlaget)

1. Kommunedirektøren gis i oppdrag å selge følgende barnehager; Bergeskogen, Byskogen, Fagerli; Helgeroa, Hvarnes, Jegers, Lysheim, Rødbøl, Styrvoll, Svarstad, Torpeløkka, Torstrand, Tun, Valby og Veldre.
2. Følgende barnehager videreføres i kommunal drift; Borgejordet, Grevle, Solstad og Tjølling.
3. For det tilfellet at Hvarnes barnehage ikke blir solgt gis kommunedirektøren fullmakt til å legge ned barnehagedriften der.
4. For det tilfellet at Jegersborg barnehage ikke blir solgt med barnehagedrift gis kommunedirektøren fullmakt til å legge ned barnehagedriften der og selge bygget til annet formål.

Alternativ løsning 2:

1. Salg av barnehager gjennomføres i faser som beskrevet i kunnskapsgrunnlaget alternativ 8.
2. Kommunedirektøren fremmer ny sak til kommunestyret med utgangspunkt i alternativ 1 i kunnskapsgrunnlaget hvor det avklares hvilke barnehager som skal legges ut til salg i Fase 1.

Alternativ løsning 3:

1. Det skal ikke selges kommunale barnehager.
2. Kommunedirektøren gis i oppdrag å fremme en sak om en mest mulig optimal og kostnadseffektiv barnehagestruktur. Det forutsettes at eventuelle overflødige barnehagebygg selges.
3. Kommunedirektøren gis i oppdrag å finne en tilsvarende innsparing ved at reduserte finanskostnader som følge av salg må reverseres (hhv 1,3 mill kr i 2024, 6,9 mill kr i 2025, 14,4 mill kr i 2026 og 20,0 mill kr i 2027 i strategidokument 2024-2027).

VURDERINGER OG KONSEKVENSER:

Å avhende kommunale barnehager er en kompleks sak. Det er 19 barnehager med 1181 barn (per siste telling 15.12.23) og 315 årsverk som er berørt av saken. Med 19 barnehager finnes det således et høyt antall mulige kombinasjoner av hvilke barnehager som det lønner seg å selge og hvilke en ønsker å beholde i kommunal drift. Grunnlaget for vurderingene i saken bygger i all hovedsak på økonomiske forhold.

Barns beste og ansattes rettigheter er drøftet og omtalt i kunnskapsgrunnlaget og i saken her. Det legges til grunn at ved salg av barnehager vil de ansattes rettigheter bli ivaretatt ihht Arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Det kan være ulike pensjonsordninger for ansatte i ulike nye organisasjoner. Det kan derfor være at pensjonsvilkårene for ansatte blir annerledes etter at virksomhetsoverdragelse er gjennomført. Kommunedirektøren vurderer videre

at den pedagogiske kvaliteten for barnehagebarna vil være like god i private barnehager som i de kommunale.

Begrunnelse for innstillingen:

Larvik kommune legger nå til rette for videreutvikling av nærmiljøene. Nærmiljøene skal samle lokalt engasjement for å skape et trygt, levende og inkluderende lokalsamfunn.

Med dette alternativet kan kommunen sikre barnehageplasser ved at det driftes kommunale barnehager i sonene. Geografiske soner som benyttes pt. er Sentrum, Brunlanes, Stavern, Lågendalen, Hedrum og Tjølling. Det gjøres oppmerksom på at dette alternativet ikke er det som gir høyest salgsgevinst, men det oppfyller målet om å selge barnehager for samlet 250 mill kr.

Vurdering av alternativ løsning 1 (Alternativ 3 i kunnskapsgrunnlaget)

Beholde Solstad, Grevle, Borgejordet og Tjølling barnehage, de øvrige selges. Dette er det alternativet som potensielt kan gi den høyeste kostnadsbesparelsen for kommunen. Barnehagene som blir beholdt er relativt effektive barnehager. Dette gir da en lav tilskuddssats for overføring til private barnehager og en avhender mye bygningsmasse. Kommunedirektøren velger å ikke innstille på dette alternativet da forankringen i nærmiljøet som alternativ 1 gir veier tyngre.

Vurdering av alternativ løsning 2 (Alternativ 8 i kunnskapsgrunnlaget)

Selge barnehager i faser. Dette er et alternativ som kan redusere risikoen knyttet til salg av barnehagene. I dette alternativet starter man eksempelvis med å selge 1-2 barnehager. Da vil kommunen opparbeide seg erfaring og kunnskap hvordan salgene påvirker kommunen i praksis, kan det vurderes hvorvidt man skal selge barnehagene i den neste fasen. Kommunedirektøren har valgt å ikke innstille på dette alternativet siden det er en risiko for at kommunen ikke får gjennomført salg for 250 mill kr i løpet av 4-årsperioden 2024-2027.

Vurdering av alternativ løsning 3: Ikke selge kommunale barnehager.

Det vil lønne seg for Larvik kommune å selge de minst lønnsomme barnehagene, men dette vil også kunne være de barnehagene som er vanskeligst å selge. Larvik kommune har allerede i dag en av de laveste tilskuddssatsene i landet. Larvik kommune scorer også høyt på KS sine effektivitets- og produktivitetsmålinger med den barnehagestrukturen som er i dag. Sensitiviteten til tilskuddsberegningene er på et relativt lavt nivå siden det er omtrent 50-50 private og kommunale barnehager. På nasjonalt nivå jobbes det med en revisjon av barnehageloven, spesielt med tanke på finansieringen av private barnehager. I utgangspunktet skal ny barnehagelov vedtas i Stortinget i løpet av våren 2025. Dette skaper usikkerhet om hvorvidt beregningene gjort i kunnskapsgrunnlaget vil være gjeldende i årene fremover. Disse faktorene underbygger at kommunestyret kan vurdere å vedta å ikke selge kommunale barnehager nå. Kommunedirektøren har valgt å ikke innstille på dette alternativet siden det ikke svarer opp vedtaket i KST- 001/24 og ikke når målet om 250 mill kr i salgsinntekter.

Vedlegg

Vedlegg - Kunnskapsgrunnlag salg av barnehager - POLITISK SAK (1)